ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗРЫН ХАРЬЯА

ХОВД АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

ЧАНДМАНЬ СУМЫН ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН СУРГУУЛИЙН 2020 ОНЫ ЖИЛИЙН ЭЦСИЙН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН

Аудитын код: ХОА-2021/27/СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn Ховд хот 2021 он	Тэргүүлэх аудитор: Х.Болдбаатар Утас: 70433061 Цахим хаяг: Boldbaatar.Kh @audit.gov.mn Аудитын менежер: А.Цэцэгсүрэн Утас:70432545 Цахим хаяг: Tsetsegsuren.A@audit.gov.mn Ахлах аудитор: Д.Нарантуул Утас: 70432545 цахим хаяг: Narantuul.d@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Товчилсон үгийн жагсаалт

АДБОУС	*Аудитын Дээд Байгууллагуудын Олон Улсын Стандарт*
АОУС	*Аудитын Олон Улсын Стандарт*
УСНББОУС	*Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт*
ТТЗ	*Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч*
ТШЗ	*Төсвийн шууд захирагч*
БСШУСЯ	*Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан спортын яам*
ИТХ	Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал
БҮТЭЗ	Бага үнэтэй түргэн элэгдэх зүйл
ОНХС	Орон нутгийн хөгжлийн сан

Агуулга

1.Төрийн аудитын санал, дүгнэлт 3
2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан 5
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан 5
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан 6
2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан....7
2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан 9
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан 10
2.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан 12
3. Аудитын тайлан 12
3.1. Ерөнхий зүйл 12
3.2. Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүй 12
3.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, дотоод хяналт....13
3.4. Материаллаг байдал 13
3.5. Санхүүгийн тайлангийн үзүүлэлтүүд 14
3.6. Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт санхүүжилт 15
3.7. Шилэн дансны мэдээлэл....16
3.8. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт....16
3.9. Аудитын илрүүлэлт....16
Залруулсан алдаа 16
Зөвлөмж өгөхөөс бусад байдлаар шийдвэрлэсэн алдаа, зөрчил....
Аудитын зөвлөмж 18
3.10. Балансын дараах үйл явдал болон дараагийн аудитаар авч үзэх анхаарал татахуйц бусад чухал асуудлууд....18
4. Менежментийн захидал 18
5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт 20

1.ТӨРИЙН АУДИТЫН САНАЛ, ДҮГНЭЛТ

ХОВД АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
84000 Цамбагарав баг, Жаргалант сум, Ховд
Утас: 976-70433061, Факс: 976-70433061
E-mail: khovd@audit.gov.mn

2021-02-18 № 2/53

танай ______ -ны № ______ -т

ЧАНДМАНЬ СУМЫН
СУРГУУЛИЙН ЗАХИРАЛ
Ш.ПҮРЭВДАМБА ТАНАА

Аудитын гэрчилгээ

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Чандмань сумын ерөнхий боловсролын сургуулийн 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд санхүүгийн тайлангийн аудит хийв.

Хязгаарлалттай санал дүгнэлт

Аудитын гол асуудалд дурьдсан алдаа зөрчлийг эс тооцвол Чандмань сумын ерөнхий боловсролын сургуулийн 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө, өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээ болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг материаллаг зүйлсийн хувьд Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, УСНББОУС-д нийцүүлж, Сангийн сайдын баталсан бодлого, журам, зааврын дагуу үнэн, бодитой, шударга илэрхийлэгдээгүй тул хязгаарлалттай санал, дүгнэлт гаргаж байна.

Санал дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагуудын нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн зарчим, стандарт болон Аудитын олон улсын стандартад нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан Санхүүгийн тайлангийн аудитын журам, зааврын дагуу гүйцэтгэсэн. Эдгээр нь санхүүгийн тайлан материаллаг буруу илэрхийллээс ангид эсэх талаар үндэслэлтэй баталгаа олж авах зорилгоор аудитыг төлөвлөж, гүйцэтгэхийг шаарддаг.

Аудитаар Чандмань сумын ерөнхий боловсролын сургуулийн 2020 оны жилийн эцсийн төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн тайлан дахь үлдэгдэл, ажил

021020335

гүйлгээний дүн хэмжээ болон илчлэл тодруулга, тус байгууллагад мөрдөж байгаа нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, бүртгэл хөтлөлт, програм хангамж, дотоод хяналтын систем болон удирдлагын хийсэн томоохон тооцооллыг шалгаж, аудитын санал дүгнэлтийг дэмжих нотлох зүйлсийг хангалттай цуглуулсан.

Бидний хийсэн аудит тус санхүүгийн тайлан, тодруулгад санал дүгнэлт өгөх хангалттай, зохистой үндэслэлийг бүрдүүлсэн бөгөөд аудитын дүнд үндэслэсэн санал, зөвлөмжийг аудитын тайланд тусгасан болно.

Аудитын гол асуудал

Өмнөх санхүүгийн тайлангаар өгөгдсөн зөвлөмж хэрэгжээгүй, эд хариуцагчийн тайлан гаргаагүй байхад нягтлан бодогч нь санхүүгийн программд оруулж тайлан гаргасан ч бараа материалын талаарх зарим тоо мэдээллийг нотлох боломжгүй, хүнсний болон шатахууны бараа материалын зарцуулалтыг хянах боломжгүй, анхан шатны баримтууд бүрэн бус, төсвийн хөрөнгийн зарцуулалтад тавих дотоод хяналт хэрэгжүүлээгүй, Шилэн дансны хуульд заасан мэдээллийг бүрэн мэдээллээгүй, тайлант үеийн үр дүнг зөрүүтэй илэрхийлсэн зэрэг зөрчлүүд "эрх ба үүрэг", "үнэн зөв байдал", "оршин байх", "толилуулга ба тодруулга", "тохиолдсон байх", "иж бүрэн байх" гэсэн батламж мэдэгдлүүдийг хангахгүй байна.

Үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч нь Төсвийн тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 26.1-д заасны дагуу тайлант хугацааны санхүүгийн тайлан, тодруулгыг Нягтлан бодох бүртгэлийн болон Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, түүнтэй нийцүүлэн Сангийн сайдын баталсан журам, зааврын дагуу бэлтгэж, тайлагнах үүрэгтэй.

Аудитын дээд байгууллагуудын нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн зарчим, стандарт болон Аудитын олон улсын стандартын дагуу аудит хийж, жилийн эцсийн төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн тайланд санал дүгнэлт өгөх нь төрийн аудитын байгууллагын үүрэг юм.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Х.БОЛДБААТАР

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН

2.1 АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН БАЙДЛЫН ТАЙЛАН /төгрөгөөр/

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	**ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**48,137,369.90**	**70,266,855.54**
33	**АВЛАГА**	12,952,339.90	15,902,228.23
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	4,856,686.10	6,716,324.43
335	**Бусад авлага**	8,095,653.80	9,185,903.80
3351	Байгууллагаас авах авлага	6,376,701.80	6,376,701.80
3352	Хувь хүмүүсээс авах авлага	1,718,952	2,809,202
34	**УРЬДЧИЛГАА**	450,000	-
3471	**Урьдчилгаа тооцоо**	450,000	-
34713	Цалингийн урьдчилгаа	450,000	-
35	**БАРАА МАТЕРИАЛ**	34,735,030	54,364,627.31
351	**Түүхий эд материал**	-	3,232,600
35130	Эм боох материал	-	3,232,600
354	**Хангамжийн материал**	34,735,030	51,132,027.31
35410	Бичиг хэргийн материал	-	203,400
35420	Аж ахуйн материал	26,836,600	45,776,137.31
35440	Түлш, шатах тослох материал	156,000	156,000
35460	Хүнсний материал	7,742,430	4,996,490
2	**ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**2,026,764,898.84**	**2,022,897,121.19**
39	**ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ**	2,026,764,898.84	2,022,897,121.19
391	Газар		
392	**Биет хөрөнгө**	1,965,487,898.84	1,961,734,371.27
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	1,905,169,070	1,941,140,447
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(71,612,846.80)	(139,425,693.64)
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	25,300,000	25,300,000
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	(25,300,000)	(25,300,000)
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	504,392,767.93	531,522,007.93
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(490,595,168.38)	(496,356,438.37)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	219,979,789.30	221,140,658.47
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(136,375,570.41)	(132,843,265.34)
39217	Ном	34,529,857.20	36,556,655.22
393	**Биет бус хөрөнгө**	61,277,000	61,162,749.92
39301	Програм хангамж	607,000	607,000
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(150,000)	(264,250.08)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	60,820,000	60,820,000
3	**НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II**	**2,074,902,268.74**	**2,093,163,976.73**
4	**НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР**	**1,266,450**	**1,359,925**
41	**БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР**	1,266,450	1,359,925
413	**Өглөг**	1,266,450	1,359,925
41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	1,247,250	1,340,725

4136	**Бусад өглөг**	19,200	19,200
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	19,200	19,200
5	**ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН**	**2,073,635,818.74**	**2,091,804,051.73**
51	**Засгийн газрын хувь оролцоо**	2,073,635,818.74	2,091,804,051.73
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	627,621,997	627,621,997
51101	Өмч: - төрийн	627,621,997	627,621,997
512	**Хуримтлагдсан үр дүн**	402,291,756.34	420,766,910.45
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	402,291,756.34	402,598,677.46
51220	Тайлант үеийн үр дүн	-	18,168,232.99
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	1,043,722,065.40	1,043,415,144.28
6	**ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V**	**2,074,902,268.74**	**2,093,163,976.73**

2.2 АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ҮР ДҮНГИЙН ТАЙЛАН /төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)**	**920,516,755**	**1,089,177,298.93**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**17,739,175**	**106,035,798.93**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	17,739,175	106,035,798.93
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	16,539,175	106,035,798.93
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	1,600,000	1,000,000
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	14,939,175	105,035,798.93
120009	Бусад орлого	1,200,000	-
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**902,777,580**	**983,141,500.00**
1310	**Улсын төвлөрсөн төсвөөс**	849,856,200	872,531,300
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	68,770,000	-
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	773,086,200	872,531,300
131008	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	8,000,000	-
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	2,342,880	500,000
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	2,342,880	500,000
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	50,578,500	110,110,200
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	50,578,500	110,110,200
1340	**Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих**	-	-
2	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН**	**935,946,999.86**	**1,069,211,465.38**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**935,946,999.86**	**1,069,211,465.38**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	916,606,999.86	1,033,943,190.16
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	614,301,174.10	703,106,083
210101	Үндсэн цалин	486,866,146.10	647,780,536
210102	Нэмэгдэл	86,746,491	1,626,945
210104	Урамшуулал	40,688,537	53,698,602
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	80,030,678	85,067,238.45
210201	Тэтгэврийн даатгал	55,561,759.24	58,910,553.04

210202	Тэтгэмжийн даатгал	6,197,269.70	6,776,865.54
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	4,927,095.77	5,421,492.47
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,213,141.21	1,268,938.84
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	12,131,412.08	12,689,388.56
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	69,800,200	108,204,000
210301	Гэрэл, цахилгаан	7,489,877	5,481,300
210302	Түлш, халаалт	61,739,251	101,790,700
210303	Цэвэр, бохир ус	571,072	932,000
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	8,059,960	5,636,455
210401	Бичиг хэрэг	2,546,500	2,943,350
210402	Тээвэр, шатахуун	3,264,960	1,596,055
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	479,300	602,550
210404	Ном, хэвлэл	401,600	30,250
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	141,600	126,500
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,226,000	-
210407	Аж ахуйн материал худалдан авах зардал	-	337,750
2105	**Норматив зардал**	41,773,474	34,778,060
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	615,100	2,652,700
210502	Хоол, хүнс	41,158,374	32,125,360
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	1,064,500	980,500
210604	Урсгал засвар	1,064,500	980,500
2107	**Томилолт, зочны зардал**	791,200	-
210702	Дотоод албан томилолт	791,200	-
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	-	392,000
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	-	392,000
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	100,785,813.76	95,778,853.71
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	9,786,658	5,236,970
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	866,492	237,045
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	90,132,663.76	90,304,838.71
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	19,340,000	35,268,275.22
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	19,294,400	12,354,700
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	19,294,400	12,354,700
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	45,600	22,913,575.22
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	45,600	22,913,575.22
3	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)**	(15,430,244.86)	19,965,833.55
225	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН**	-	1,797,600.56
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	-	1,797,600.56
4	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)**	-	(1,797,600.56)
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	(15,430,244.86)	18,168,232.99

2.3 АУДИТ ХИЙСЭН МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ТАЙЛАН /төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		

1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)**	**836,807,580**	**984,341,500**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**2,800,000**	**1,200,000**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	2,800,000	1,200,000
120004	**Төсөв байгууллагын өөрийн орлого**	1,600,000	1,000,000
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	1,600,000	1,000,000
120009	Бусад орлого	1,200,000	200,000
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**834,007,580**	**983,141,500**
1310	**Улсын төвлөрсөн төсвөөс**	781,086,200	872,531,300
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	773,086,200	872,531,300
131008	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	8,000,000	-
131009	Оны эхний үлдэгдлээс санхүүжих		
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	2,342,880	500,000
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	2,342,880	500,000
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	50,578,500	110,110,200
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	50,578,500	110,110,200
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)**	**828,807,580**	**983,991,500**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**828,807,580**	**983,991,500**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**806,082,980**	**947,530,524.78**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	616,232,900	691,019,098.69
210101	Үндсэн цалин	428,732,196	496,855,675.69
210102	Нэмэгдэл	103,527,900	141,871,456
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	259,300	-
210104	Урамшуулал	44,509,004	52,291,967
210105	Гэрээт ажлын хөлс	39,204,500	-
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	78,343,000	97,027,886.09
210201	Тэтгэврийн даатгал	53,229,100	70,499,567.74
210202	Тэтгэмжийн даатгал	6,314,500	6,913,259.26
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	4,957,500	5,155,251.18
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,317,300	1,255,973.47
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	12,524,600	13,203,834.44
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	49,715,800	109,317,200
210301	Гэрэл, цахилгаан	7,489,877	6,244,500
210302	Түлш, халаалт	41,654,851	101,790,700
210303	Цэвэр, бохир ус	571,072	1,282,000
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	7,984,080	4,035,700
210401	Бичиг хэрэг	1,265,800	498,500
210402	Тээвэр, шатахуун	4,419,360	1,406,600
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	479,300	470,200
210404	Ном, хэвлэл	281,700	309,800
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	152,400	135,100
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,385,520	1,215,500
2105	**Нормативт зардал**	42,136,900	39,820,540
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	585,100	4,289,150

210502	Хоол, хүнс	39,323,500	33,924,770
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	2,228,300	1,606,620
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	1,649,500	800,000
210604	Урсгал засвар	1,649,500	800,000
2107	**Томилолт, зочны зардал**	791,200	-
210702	Дотоод албан томилолт	791,200	-
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	161,300	392,000
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	161,300	392,000
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	9,068,300	5,118,100
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	5,127,100	1,743,820
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	3,941,200	3,374,280
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**22,724,600**	**36,460,975.22**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	22,679,000	13,547,400.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	22,679,000	13,547,400.00
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	45,600	22,913,575.22
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	45,600	22,913,575.22
3	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)**	**8,000,000**	**350,000**
5	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)**	**8,000,000**	**350,000**
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**8,000,000**	**350,000**
2200	**Дотоод эх үүсвэрээр**	8,000,000	350,000
222001	Тоног төхөөрөмж	8,000,000	350,000
6	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)**	**(8,000,000)**	**(350,000)**

2.4 АУДИТ ХИЙСЭН ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ/ӨМЧИЙН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ТАЙЛАН /төгрөгөөр/

Код	**Үзүүлэлт**	**Засгийн газрын оруулсан капитал**	**Дахин үнэлгээний нөөц**	**Хуримтлагдсан дүн**	**Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн**
C01	**2018 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	627,621,997.00	1,043,722,065.40	402,291,756.34	2,073,635,818.74
C03	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	**627,621,997.00**	**1,043,722,065.40**	**402,291,756.34**	2,073,635,818.74
C08	**2019 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**627,621,997.00**	**1,043,722,065.40**	**402,291,756.34**	2,073,635,818.74
D01	**2020 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл**	**627,621,997.00**	**1,043,722,065.40**	**402,291,756.34**	2,073,635,818.74
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	306,921.12	306,921.12
D03	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	**627,621,997.00**	**1,043,722,065.40**	**402,598,677.46**	2,073,942,739.86
D04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт	-	(306,921.12)	-	(306,921.12)
D08	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	18,168,232.99	18,168,232.99

D09	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	627,621,997.00	1,043,415,144.28	420,766,910.45	2,091,804,051.73

2.5 АУДИТ ХИЙСЭН ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТАЙЛАН /төгрөгөөр/

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Өмнөх оны		Тайлант оны	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	825,264,700	825,219,100	985,091,000	960,727,924.78
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	825,264,700	825,219,100	985,091,000	960,727,924.78
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	802,585,700	802,540,100	966,564,800	947,180,524.78
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	616,297,700	610,518,695	691,789,200	691,019,098.69
210101	Үндсэн цалин	429,144,874	423,277,291	508,809,900	496,855,675.69
210102	Нэмэгдэл	103,527,900	103,527,900	129,554,300	141,871,456
210104	Урамшуулал	44,420,426	44,509,004	53,425,000	52,291,967
210105	Гэрээт ажлын хөлс	39,204,500	39,204,500	-	-
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	78,278,200	84,057,205	99,747,400	97,027,886.09
210201	Тэтгэврийн даатгал	53,229,100	53,229,100	71,851,900	70,499,567.74
210202	Тэтгэмжийн даатгал	6,262,200	6,314,500	6,973,900	6,913,259.26
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	5,009,800	4,957,500	5,579,100	5,155,251.18
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,252,500	1,317,300	1,394,700	1,255,973.47
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	12,524,600	18,238,805	13,947,800	13,203,834.44
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	49,715,800	49,715,800	109,310,200	109,317,200
210301	Гэрэл, цахилгаан	7,489,877	7,489,877	6,244,500	6,244,500
210302	Түлш, халаалт	41,654,851	41,654,851	101,790,700	101,790,700
210303	Цэвэр, бохир ус	571,072	571,072	1,275,000	1,282,000
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	6,736,800	6,691,200	4,054,700	3,885,700
210401	Бичиг хэрэг	1,265,800	1,265,800	348,500	348,500
210402	Тээвэр, шатахуун	3,172,080	3,126,480	1,406,600	1,406,600
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	479,300	479,300	517,500	470,200
210404	Ном, хэвлэл	281,700	281,700	309,800	309,800
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	152,400	152,400	167,800	135,100
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,385,520	1,385,520	1,304,500	1,215,500
210407	Аж ахуйн материал худалдан авах зардал				
2105	**Нормативт зардал**	42,136,900	42,136,900	54,277,800	39,620,540
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	615,100	585,100	4,361,100	4,089,150
210502	Хоол, хүнс	39,323,500	39,323,500	48,248,500	33,924,770
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	2,198,300	2,228,300	1,668,200	1,606,620
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	1,649,500	1,649,500	1,649,500	800,000

210604	Урсгал засвар	1,649,500	1,649,500	1,649,500	800,000
2107	**Томилолт, зочны зардал**	791,200	791,200	225,900	-
210702	Дотоод албан томилолт	791,200	791,200	225,900	-
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	161,300	161,300	392,000	392,000
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	161,300	161,300	392,000	392,000
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	6,818,300	6,818,300	5,118,100	5,118,100
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2,832,100	2,877,100	1,600,000	1,743,820
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	3,986,200	3,941,200	3,518,100	3,374,280
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	22,679,000	22,679,000	18,526,200	13,547,400
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	22,679,000	22,679,000	18,526,200	13,547,400
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	22,679,000	22,679,000	18,526,200	13,547,400
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	825,264,700	825,219,100	985,091,000	960,727,924.78
1310	**УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	773,086,200	773,040,600	872,531,300	849,617,724.78
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	773,086,200	773,040,600	872,531,300	849,617,724.78
1320	**ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	50,578,500	50,578,500	110,959,700	110,110,200
132001	Орон нутгийн төсвөөс	50,578,500	50,578,500	110,959,700	110,110,200
120004	**ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС**	1,600,000	1,600,000	1,600,000	1,000,000
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	1,600,000	1,600,000	1,600,000	1,000,000
61	**БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО**	1	1	1	1
610001	Төсвийн байгууллага	1	1	1	1
610002	Төсвөөс гадуур байгууллага				
62	**АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО**	64	64	57	57
620001	Удирдах ажилтан	1	1	1	1
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	36	36	41	41
620003	Үйлчлэх ажилтан	16	16	15	15
620004	Гэрээт ажилтан	11	11	-	-
63	**СУРАЛЦАГЧДЫН ТОО (ЖИЛИЙН ДУНДЖААР)**	425	425	441	465
630	**ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН СУРГУУЛЬД СУРАЛЦАГЧИД**	425	425	441	465
630001	Төрийн өмчит ЕБС	425	425	441	465
65	**ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ**	65	65	-	-
650004	СӨБ болон бага, дунд боловсролын албан хаагч (ТҮБД)	37	37	41	41
650006	Соёл урлагийн салбарын төрийн їйлчилгээний албан хаагч (ТҮСУ)	1	1	1	1
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	27	27	15	15

2.6 АУДИТ ХИЙСЭН НЭМЭЛТ САНХҮҮЖИЛТИЙН ТАЙЛАН /төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Гүйцэтгэл
I	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**11,542,880**	**500,000**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**3,542,880**	**500,000**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	3,542,880	500,000
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	1,292,880	150,000
210401	Бичиг хэрэг		150,000
210402	Тээвэр, шатахуун	1,292,880	
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	-	350,000
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл		350,000
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	2,250,000	-
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2,250,000	
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**8,000,000**	**-**
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	8,000,000	-
222001	Тоног төхөөрөмж	8,000,000	
II	**ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР**	11,542,880	500,000
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	11,542,880	500,000
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	8,000,000	
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	2,342,880	500,000
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	1,200,000	

3.АУДИТЫН ТАЙЛАН

3.1. ЕРӨНХИЙ ЗҮЙЛ

Чандмань сумын ерөнхий боловсролын сургуулийн 2020 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын дүгнэлтийг сургуулийн захирал Ш.Пүрэвдамба танд танилцуулж байна.

Энэхүү тайланд шалгагдагч этгээдийн санхүү, нягтлан бодох бүртгэл, дотоод хяналтад хийсэн үнэлгээ, аудитын явцад илрүүлсэн алдаа, зөрчил, гаргасан шийдэл, анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал бүхий аудитын дүгнэлт түүний үндэслэлийн талаар тус тус хураангуйлан толилуулав.

Аудитын тайланд шалгагдагч этгээдэд бараа материалын зарцуулалт, ур чадварын болон улирлын мөнгөн урамшуулал, нийгмийн даатгалын шимтгэлийн тооцоолол, Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтийн талаар өгсөн зөвлөмжүүдийг менежментийн захидалд тусгасан болно.

Аудитыг 2021 оны 02 дугаар сарын 15-наас 2021 оны 02 дугаар сарын 18–ны хооронд Ховд аймаг дахь Төрийн аудитын газрын ахлах аудитор Д.Нарантуул хариуцаж хэрэгжүүлэв.

3.2. БАЙГУУЛЛАГЫН ЗОРИЛГО, ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА, ХУУЛЬ, ЭРХ ЗҮЙ

Чандмань сумын ерөнхий боловсролын сургууль нь “Хүүхдийн сурах үйлийг дэмжиж, сурлагын хоцрогдолгүй сургахад бүх талын оролцоо, хамтын ажиллагааг өргөжүүлж, тэдний хөгжил төлөвшил, сурлагын амжилт, чанарт ахиц гаргах, багш

мэргэжлээрээ тасралтгүй хөгжих боломжийг бүрдүүлэх" гэсэн зорилго, зорилтыг дэвшүүлэн үйл ажиллагааны чиглэлийг дараах байдлаар тодорхойлжээ. Үүнд:

- Боловсролын үндсэн зарчим, тогтолцоо, агуулга, удирдлага, зохион байгуулалт боловсролын харилцаанд оролцогчдын эрх, үүрэг, хүлээх хариуцлагыг тодорхойлох,
- Иргэн тодорхой хугацаанд мэргэшил дээшлүүлэх сургалтад хамрагдах, бие даан суралцах замаар боловсрол, мэргэшлийн ур чадвараа байнга дээшлүүлэх,
- Үндсэн хуульд заасны дагуу төрөөс бүх нийтийн ерөнхий боловсролыг төлбөргүй олгох,
- Боловсролын байгууллагын тогтолцоо нь сургалтын, эрдэм шинжилгээ, арга зүйн боловсролын үнэлгээний, мэргэжил дээшлүүлэх сургалт-арга зүйн болон бусад байгууллагаас бүрдэх,

Тайлант хугацаанд байгууллагын санхүүгийн үйл ажиллагаанд мөрддөг хууль, тогтоомж, бодлого, журамд дараах өөрчлөлт орсон байна. Үүнд:

- *Төсвийн тухай хуулийн нэмэлт өөрчлөлт*
- *Засгийн газрын 2019 оны 472 дугаар тогтоолоор "Төрийн албан хаагчийн цалингийн сүлжээ, хэмжээг шинэчлэн тогтоох тухай"*
- *Засгийн газрын 2020 оны 11 дүгээр сарын 183 тоот ''бүх нийтийн бэлэн байдлын зэрэгт шилжсэнтэй холбогдуулан эдийн засгийг дэмжих чиглэлээр авах зарим арга хэмжээний тухай''*
- *Засгийн газрын 2020 оны 1 дүгээр сарын 10 тоот ''Төрийн болон орон нутгийн өмчийн талаар авах зарим арга хэмжээний тухай*
- *Засгийн газрын 2019 оны 12 дугаар сарын 450 тоот ''Хоолны зардлын норматив тогтоох тухай''*

3.3 НЯГТЛАН БОДОХ БҮРТГЭЛИЙН ҮНДСЭН БОДЛОГО, ДОТООД ХЯНАЛТ

Чандмань сумын ерөнхий боловсролын сургуулийн санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангаа Төсвийн тухай хууль болон УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн баталсан төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, журмын дагуу үнэн зөв бэлтгэх үүрэгтэй.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, холбогдох стандарт, хууль тогтоомжтой нийцсэн байна.

Аймгийн ЗДТГ-ын дэргэдэх Санхүүгийн хяналт, дотоод аудитын алба 2020 онд тус байгууллагад дотоод хяналт хийгдээгүй, аймгийн Төрийн сангаас өдөр тутмын хяналт хэрэгжүүлсэн байна.

Байгууллагын дотоод хяналтын эрсдэлийг төлөвлөлтийн үе шатанд "Дунд" гэж үнэлсэн бөгөөд гүйцэтгэлийн үе шатанд дахин хянахад дотоод хяналт үр нөлөөгүй гэж үзлээ.

3.4. МАТЕРИАЛЛАГ БАЙДАЛ

Аудитыг төлөвлөх болон гүйцэтгэх үе шатны материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр нийт зардлыг сонгож, эрсдэлийн түвшинг "Дунд" гэж үнэлэн материаллаг байдлын хувь хэмжээг 1 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн үе шатанд материаллаг байдлын түвшинг 2019 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлангийн нийт зардлаас 935947.0 мянган төгрөгөөс 1 хувиар тооцон 9359.7 мянган төгрөгөөр материаллаг байдлыг тооцсон.

Харин гүйцэтгэлийн үе шатанд материаллаг байдлын түвшинг 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлангийн нийт орлогоос 1089177.3 мянган төгрөгөөс 1 хувиар тооцон 10891.8 мянган төгрөгөөр материаллаг байдлыг тооцлоо.

3.5. Санхүүгийн тайлангийн үзүүлэлтүүд

Чандмань сумын ерөнхий боловсролын сургуулийн 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 18261.7 мянган төгрөгөөр буюу 1 хувиар буурсан байна. Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан авлага, бараа материал, өр төлбөр, үндсэн хөрөнгийн данс байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/мянган төгрөг/

Тайлангийн үзүүлэлтүүд	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Авлага	13,402.3	15,902.2	2,499.9
Бараа материал	34,735.0	54,364.6	19,629.6
Үндсэн хөрөнгө	2,026,764.9	2,022,897.1	(3,867.8)
НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН	2,074,902.2	2,093,163.9	18,261.7
Богино хугацаат өр төлбөр	1,266.4	1,359.9	93.5
Цэвэр хөрөнгө, өмч	2,073,635.8	2,091,804.0	18,168.2
ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	2,074,902.2	2,093,163.9	18,261.7

Авлага дансны үлдэгдэл 15902.2 мянган төгрөг болж 2499.9 мянган төгрөгөөр өссөн шалтгаан нь ажилчдад олгосон бараа материалыг олгосноос авлага нэмэгдсэн байна.

Авлага дансны үлдэгдэлд он удаан жил болсон 11392.7 мянган төгрөгийг хувь хүмүүс болон байгууллагаас авах авлага байна.

Бараа материалын дансны үлдэгдэл 54364.6 мянган төгрөг болж 19629.6 мянган төгрөгөөр өссөн нь БСШУСЯ-аас технологийн кабинетын хичээлийн хэрэглэгдэхүүн үнэ төлбөргүй ирсэн, Ковид-19 цар тахалтай холбоотой эм ариутгалын бодис худалдан авч нөөцөлсөнтэй холбоотой нэмэгдсэн байна.

Үндсэн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 2817086.8 мянган төгрөг болж 66288.3 мянган төгрөгөөр өссөн нь сумын ОНХС-ийн хөрөнгөөр спорт заалны завсар хийгдсэн, БСШУСЯамны хөрөнгө оруулалтаар тоног төхөөрөмж, тавилга эд хогшим, ном сурах бичгийг үнэ төлбөргүй шилжүүлэн өгснөөс шалтгаалжээ.

Тайлант онд үндсэн хөрөнгийг сумын ИТХ-ын А/11 тоот тогтоолоор 21946.4 мянган төгрөгийн хөрөнгийг данс бүртгэлээс акталж хасагдсан, биет бус хөрөнгөтэй холбоотой өөрчлөлт ороогүй байна.

Өр төлбөр дансны үлдэгдэл 1359.9 мянган төгрөг болж 93.5 мянган төгрөгөөр өссөн нь бусад бараа зардлын өглөг нэмэгдсэн, өглөгийн үлдэгдэл байгаа 1163.0 мянган төгрөгийн өглөг нь эзэн холбогдогч нь тодорхойгүй байна.

Засгийн газрын оролцоо дансны үлдэгдэл 2091804.0 мянган төгрөг болж 18168.2 мянган төгрөгөөр өссөн нь өмнөх үеийн үр дүн данс руу залруулах бичилт хийгдсэн, тайлант онд 18261.7 мянган төгрөгийн ашигтай гарсан зэргээс шалтгаалж байна.

Чандмань сумын ерөнхий боловсролын сургуулийн 2020 оны санхүүгийн үр дүнгийн тайлангаар нийт орлого өмнөх оноос 168660.5 мянган төгрөгөөр буюу 18 хувиар өссөн байна.

Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан үнэ төлбөргүй 90096.6 мянган төгрөгийн орлогыг хүлээн авсан, тусгай зориулалтын санхүүжилт 99445.1, орон нутгийн төсвөөс санхүүжилт 59531.7 мянган төгрөгөөр өссөнөөс шалтгаалсан байна.

Нийт зардал өмнөх оноос 133264.4 мянган төгрөгөөр буюу 14 хувиар өссөн байна. Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил, шимтгэлийн зардал 93841.5, байр ашиглалтай холбоотой тогтмол зардал 38403.8, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамжийн зардал 392.0, орон нутгийн төсөвт 22868.0 мянган төгрөгийг татан төвлөрүүлснээс тус тус өссөн, хангамж бараа материалын зардал 2423.5, эд хогшил, урсгал засварын зардал 84.0, нормативт зардал 6995.4, урсгал шилжүүлэг 6336.9, бараа үйлчилгээний бусад зардал 5007.0, төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулалд 6939.7 дотоод томилолтын зардал 791.2 мянган төгрөгөөр тус тус буурчээ.

Өмчийн өөрчлөлтийн тайлангаар өмнөх оны үр дүн рүү хаасан 306.9 мянган төгрөгийн нягтлан бодох бүртгэлийн залруулга нь акталсан хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдэлтэй холбоотой залруулга бичсэнтэй холбоотой байна.

3.6. **ТӨСВИЙН ТӨЛӨВЛӨЛТ, ГҮЙЦЭТГЭЛ, НЭМЭЛТ САНХҮҮЖИЛТ**

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн шууд захирагч нь энэ хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

Төсвийн төлөвлөлт

Тус байгууллагын 2020 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг 835193.1 мянган төгрөгөөр, нийт зарлагыг 835193.1 мянган төгрөгөөр тооцон төлөвлөж, дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант онд төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх 1 хөтөлбөрийн 5 арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр 872531.3, орон нутгийн төсвөөс 110959.7 мянган төгрөгийн төсөв баталснаас 872531.3 мянган төгрөгийг тусгай шилжүүлгээс, орон нутгийн төсвөөс 110110.2 мянган төгрөг, үндсэн үйл ажиллагааны орлогоор 1600.0 мянган төгрөгөөр санхүүжүүлэхээр төлөвлөжээ.

Гүйцэтгэлээр тусгай шилжүүлгээр 849617.7, орон нутгийн төсвөөс 110110.2 мянган төгрөгийн санхүүжилт авч, үндсэн үйл ажиллагааны орлого 1000.0 мянган төгрөг, нийт 960727.9 мянган төгрөгийн орлого бүрдүүлж, урсгал үйл ажиллагаанд 960927.9 мянган төгрөгийг зарцуулж 22913.6 мянган төгрөгийг орон нутгийн төсөвт буцаан төвлөрүүлсэн байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 960927.9 мянган төгрөг буюу 97.6 хувьтай байгаа нь цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшуулал, ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэлийн зардал 3489.6, нормативт зардал 14457.2, эд хогшил, урсгал засварын зардал 849.5, томилолтын зардал 225.9, урсгал шилжүүлэг 4978.8 мянган төгрөгөөр дутуу зарцуулснаас шалтгаалсан байна.

Нийт төсвийн зардлын гүйцэтгэлийг дутуу зарцуулсан нь 1 хөтөлбөрийн 5 арга хэмжээ 22913.6 мянган төгрөгөөр хэмнэсэн байна. Хэмнэсэн шалтгаан нь 2020 онд Ковид-19 цар тахалтай холбоотой ерөнхий боловсролын сургуулиуд хичээллээгүйгээс шалтгаалсан байна.Хүснэгтээр үзүүлбэл:

Хүснэгт 3 Хөтөлбөр, арга хэмжээний хэмнэлт /мян.төг/

код	хөтөлбөр, арга хэмжээ	мөнгөн дүн
80101	Үндсэн үйл ажиллагааны зардал	12.5
81801	Үдийн цай хөтөлбөр	4,971.8
81806	Дотуур байрны үйлчилгээ	14,903.1
80305	Бичиг үсгийн боловсролын хөтөлбөр	337.2
81835	Сургалтын хэвийн үйл ажиллагаа	2,689.0
	ДҮН	22,913.6

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр харуулсан мэдээллийг энэ тайлангийн 4.5-д харуулав.

Нэмэлт санхүүжилт

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Нийгмийн даатгалын хэлтсээс 12421.7 мянган төгрөгийн жирэмсэн амаржсаны тэтгэмж, аймгийн Засаг даргын А/552 тоот захирамжаар БСУГ-аас 500.0 мянган төгрөг нийт 12921.7 мянган төгрөгийн орлогыг бүрдүүлж мөнгөн гүйлгээ, санхүүгийн үр дүнд тэтгэмжийн орлогыг цэвэрлэж тайлагнасан.

Үүнээс бичиг хэргийн зардалд 150.0, тоног төхөөрөмж худалдан авахад 350.0 нийт 500.0 мянган төгрөгийг зарцуулж үлдэгдэлгүй байна.

3.7. **Шилэн дансны мэдээлэл**

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Тайлант хугацаанд оруулбал зохих 140 мэдээллээс хугацаандаа оруулсан 132 мэдээлэл, хугацаа хоцроосон 7 мэдээлэл, 1 мэдээллийг мэдээлээгүй, цалингийн зардлаас бусад 5 сая төгрөгөөс дээш дүн бүхий орлого буюу сар бүрийн санхүүжилтийн орлого, 1, 2 дугаар сарын халаалтын зардал төлсөн ажил гүйлгээ, сар бүрийн төсвийн гүйцэтгэлийн хэмнэлт, хэтрэлтийн тайлбар, шалтгааныг бичээгүй, 2019 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан, аудитын тайлан, дүгнэлтийг шилэн дансны цахим хуудсанд байршуулаагүй байна.

3.8. **Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт**

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн 16275.5 мянган төгрөгийн зөрчилд 3 зөвлөмж өгөгдөж зөвлөмжийн хэрэгжилт 33.3 хувьтай байна.

Хүснэгт 4 Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн төлбөрийн акт, албан шаардлагын хэрэгжилт /мянган.төг/

Үзүүлэлт	Өмнөх оны илрүүлэлт		Биелэлт		Зөрүү		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Акт	-	-	-	-	-	-	
Албан шаардлага			-	-	-	-	
Зөвлөмж	3	16,275.5	1	6,217.9	2	10,057.6	33.3
Нийт дүн	3	16,275.5	1	6,217.9	2	10,057.6	33.3

3.9. **Аудитын илрүүлэлт**

Аудитаар нийт 76859.0 мянган төгрөгийн алдаа зөрчил илэрснээс, 6628.4 мянган төгрөгийн алдааг залруулж, 8245.9 мянган төгрөгийн зөрчилд 2 акт тогтоож, 31360.7 мянган төгрөгийн зөрчилд 1 албан шаардлага хүргүүлж, 30624.0 мянган төгрөгийн алдаа зөрчлийг арилгах, давтан гаргахгүй байх 5 зөвлөмж өглөө.

Залруулсан алдаа

Аудитаар нягтлан бодох бүртгэлийн бичилт, тооцоолол болон тайлагналын алдаатай дараах залруулгыг санхүүгийн тайланд тусгаж, баталгаажуулав. Үүнд:

1. Багш ажилчдад 2732.8 мянган төгрөгийн хүнсний материал худалдан борлуулж авлагаар бүртгээгүй шууд зардалд тусгасан,
2. ХХОАТ-ын 1963.8 мянган төгрөгийн авлагыг цалингийн зардлаар хүлээн зөвшөөрч бүртгэсэн,
3. Акталсан хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдлийг 306.9 мянган төгрөгөөр бууруулаагүй,
4. Өмнөх үеийн үр дүнг 306.9 мянган төгрөгөөр залруулга бичилтийг орхигдуулсан,
5. Тайлант оны үр дүнг 1318.0 мянган төгрөгөөр зөрүүтэй тайлагнасантай холбоотой нийт 6628.4 мянган төгрөгийн залруулгыг аудитын явцад хийгдлээ.

Шийдвэрлэсэн нь: Байгууллагын удирдлага, нягтлан бодогч нарт асуудлын бүртгэлээр танилцуулж 6628.4 мянган төгрөгийн залруулга хийж, залруулсан албан тоот ирүүлсэн болно.

Зөвлөмж өгөхөөс бусад байдлаар шийдвэрлэсэн алдаа, зөрчил

Аудитаар 39606.6 мянган төгрөгийн залруулагдаагүй алдаа, зөрчил илэрснээс 8245.9 мянган төгрөгийн зөрчилд 2 төлбөрийн акт тогтоож, 31360.7 мянган төгрөгийн зөрчилд 1 албан шаардлага хүргүүллээ. Үүнд:

1. Эд хариуцагчийн орлогын баримтгүй 1050.0 мянган төгрөгийн материалын үнэ төлсөн, түлээ нүүрсний хөнгөлөлтийг нягтлан бодогчийн дансаар дамжуулан олгож захирлын данс руу 446.1 мянган төгрөгийг шатахууны үнэ, 5045355194 тоот данс руу сойз ариутгагчийн үнэнд 625.0 мянган төгрөгийг олгосон зэрэг нь Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.1-д “төсвийн байгууллагын өдөр тутмын үйл ажиллагааг удирдах”, 16.5.4-д “төсвийн байгууллагын үйл ажиллагааны үр дүнг дээшлүүлэх”, 6.4.1-д "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах”, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20.2.5.дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах”, 20.2.6-д “эд хөрөнгийн болон төлбөр тооцооны тооллого хийх, үр дүнг шийдвэрлэх, бэлтгэн нийлүүлэгч, худалдан авагчтай тооцоо хийж, үлдэгдлийг баталгаажуулж, баримтжуулах ажлыг зохион байгуулах, удирдах” гэсэн заалттай нийцэхгүй, аудитын “үнэн зөв байдал”, “бодитой байх” батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Дээрх алдаа зөрчилтэй холбоотой 2121.1 мянган төгрөгийг төлүүлэх төлбөрийн акт бичих

2. Багш ажилчдад түлээ нүүрсний хөнгөлөлтөд 25520.0 мянган төгрөгийг цалингийн зардлаас олгож нийгмийн даатгалын шимтгэлийг даатгуулагчаас 2934.8 мянган төгрөгийг суутган аваагүй, ажил олгогчоос 3190.0 мянган төгрөгийг төлөөгүй нийт 6124.8 мянган төгрөгийг 2020 оны 12 дугаар сарын нийгмийн даатгалын шимтгэлийн тайланд тусгаагүй орхигдуулсан нь Нийгмийн даатгалын тухай хуулийн 32 дугаар зүйлийн 32.4-д "аж ахуйн нэгж, байгууллагаас ажилтанд олгож байгаа хоол, унааны зардал, орон сууц, түлээ, нүүрсний үнийн хөнгөлөлт, түүнтэй адилтгах бусад орлого"-д нийгмийн даатгалын шимтгэл ногдуулна” гэсэн заалттай нийцэхгүй, аудитын “эрх ба үүрэг”, “иж бүрэн байх”, үнэн зөв байдал” батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төлбөрийн акт бичлээ.

3. 2020 оны 1 сараас эхлэн Ковид-19 цар тахалтай улмаас сургалт хүмүүжлийн үйл ажиллагаа явагдаагүйгээс өмнөх онд худалдан авч нөөцөлсөн 1248.0 мянган төгрөгийн 247 кг адууны мах нь муудаж ашиглахгүй боломжгүй болсон боловч байгууллагын өмч хамгаалах зөвлөл, бараа материал устгасан талаарх нотлох баримтуудыг санхүүгийн баримтад хавсаргаагүй, анхан шатны баримтгүй, багш ажилчдад цар тахалтай холбоотой цахим хичээл хийхтэй холбоотой 690.0 мянган төгрөгийг цэвэр бохир усны хэмнэлтээс

олгосон зэрэг нь Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.1-д "төсвийн байгууллагын өдөр тутмын үйл ажиллагааг удирдах", 16.5.4-д "төсвийн байгууллагын үйл ажиллагааны үр дүнг дээшлүүлэх", 6.5.6-д "дотоод аудитын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх", Нягтлан бодох бүртгэлийн 13 дугаар зүйлийн 13.6-д "Анхан шатны баримтын үнэн зөвийг түүнийг үйлдсэн, зөвшөөрсөн, шалгаж хүлээн авсан ажилтан хариуцна", 13-д "Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно" гэсэн заалттай нийцээгүй, аудитын "үнэн зөв байдал", "бодитой байх", "тохиолдсон байх" батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Албан шаардлага өгөх

4. Цалингийн зардлаас багш ажилчдад түлээ нүүрсний хөнгөлөлт олгохдоо Төрийн албаны цалингийн нэгдсэн системээр дамжуулаагүй 25520.0 мянган төгрөгийг арилжааны банкаар дамжуулан олгосон, тушаал шийдвэр нь хүчингүй болсон заалтыг үндэслэсэн, хамт олны хурлын шийдвэргүй олгосон, Ковид-19 цар тахалтай холбоотой шатахуун, бараа материал худалдан авахад 3902.7 мянган төгрөгийн ажил гүйлгээг гаргасан болович бодитоор зарцуулсныг нотлох боломжгүй байгаа нь *Төсвийн тухай хуулийн 16.5.1-д "төсвийн байгууллагын өдөр тутмын үйл ажиллагааг удирдах", Нягтлан бодох бүртгэлийн 13 дугаар зүйлийн 13.6-д "Анхан шатны баримтын үнэн зөвийг түүнийг үйлдсэн, зөвшөөрсөн, шалгаж хүлээн авсан ажилтан хариуцна", 13-д "Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно", Засгийн газрын 2020 оны 163 дугаар тогтоолын 1-д "Төрийн албаны шинэтгэлийг эрчимжүүлж, төрийн албан хаагчийн орон тоо, цалин хөлсний зардлын төлөвлөлт, хэрэгжилт, хяналтыг сайжруулах зорилгоор төрийн албаны хүний нөөцийн мэдээлэлд суурилсан төрийн албаны цалингийн нэгдсэн системийг 2020 оны 5 дугаар сараас бүх шатны төсвийн байгууллагад үе шаттайгаар нэвтрүүлэх", Сангийн сайдын 2019 оны 74 дүгээр 2.2.4-д " төсвийн зарлагын хэмнэлтийг зарцуулах санал (Төсвийн тухай хуулийн 46.3.2, 46.3.3-т заасан арга хэмжээнд зарцуулах бол байгууллагын хамт олны хурлын тэмдэглэл, хуралдааны шийдвэрийн хамт) хүргүүлнэ"* гэсэн заалтуудыг мөрдөөгүй, аудитын "үнэн зөв байдал", "бодитой байх", "тохиолдсон байх" батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Албан шаардлага өгөх

Аудитын зөвлөмж

Аудитаар илэрсэн 30624.0 мянган төгрөгийн алдаа, зөрчилд 5 зөвлөмж өгч, менежментийн захидалд тусгав.

3.10. БАЛАНСЫН ДАРААХ ҮЙЛ ЯВДАЛ БОЛОН ДАРААГИЙН АУДИТААР АВЧ ҮЗЭХ АНХААРАЛ ТАТАХУЙЦ БУСАД ЧУХАЛ АСУУДЛУУД

Хүнсний болон шатахууны бараа материалын зарцуулалт, хүнсний материалын худалдан авалтыг холбогдох хуульд заасны дагуу гэрээ, тендер зохион байгуулаагүй байгаа тул дараагийн аудитаар шалгах асуудал байна.

Аудитаар материллаг хэмжээний алдаа зөрчил илэрсэн тул тус байгууллагын санхүүгийн тайланд хязгаарлалттай дүгнэлт өгч, ТТЗ-ын тайлангаар сахилгын шийтгэл ноогдуулах асуудлыг авч үзэх шаардлагатай.

Аймгийн Эрчим хүчний зохицуулах зөвлөлийн 11 тоот тогтоолоор 1 $м^3$ халаалтын хөлсийг /НӨАТ/-гүй 1400 төгрөгөөр тогтоосны дагуу "Эрдэс тайга" ХХК-тай дулааны эрчим хүчээр хангах, хэрэглэх тухай 01 тоот гэрээг байгуулсан, гэрээний хугацаа 2020 оны 5 сарын 1-нд дууссан, гэрээг шинэчлэн байгуулаагүй, 2020 оны 12 сарын 28-нд 02 тоот гэрээгээр 2021онд нийлүүлэх талаар гэрээг байгуулсан тул дараагийн аудитаар авч үзэх нь зүйтэй байна.

4. МЕНЕЖМЕНТИЙН ЗАХИДАЛ

Менежментийн захидалд цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлоор нь эрэмбэлэн үзүүлэв. Үүнд:

1.Бараа материалын данстай холбоотой асуудал

1.1. *Илрүүлэлт:* Бараа материалыг тайланг эд хариуцагч нь гаргаагүй нягтлан бодогч нь санхүүгийн программд шивж тайлан гаргасан, хүнсний бараа материалын тайлан дах үлдэгдэл бодитоор оршин байгаа нь тодорхой бус, бараа материалын тайланд 25585.6 мянган төгрөгийн хүнсний материалын зарлагадсан болович анхан шатны баримтгүйгээс нотлох боломжгүй байна.

1.2. *Эрсдэл:* Төсвийн хөрөнгийг үр өгөөж буурах, дотоод хяналт хэрэгжүүлээгүй байх, бараа материал нь бодитоор оршин байхгүй байх, бараа материал дутах

1.3. *Өгсөн зөвлөмж: Төсвийн тухай хуулийн 16.5.1-д “төсвийн байгууллагын өдөр тутмын үйл ажиллагааг удирдах”, 16.5.4-д “төсвийн байгууллагын үйл ажиллагааны үр дүнг дээшлүүлэх”* , *Нягтлан бодох бүртгэлийн 13 дугаар зүйлийн* 13.6-*д "Анхан шатны баримтын үнэн зөвийг түүнийг үйлдсэн, зөвшөөрсөн, шалгаж хүлээн авсан ажилтан хариуцна", 13-д "Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно" заалтуудыг мөрдөж ажиллах*

1.4. *Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар:* Хүлээн зөвшөөрсөн

2. ***Анхан шатны баримттай холбоотой асуудал***

2.1. Илрүүлэлт: Сургуулийн захирлын А/67, А/44, А/09 тоот тушаалаар эх үрсийн баяр, ахмад багш ажилчдад гарын бэлэг өгөх, дотуур байрын 13 сурагчдад хүнс тэжээлийн дэмжлэг үзүүлэхэд хоолны зардлаас 2695.0 мянган төгрөгийг зарцуулахдаа хэдэн хүнд олгосныг нотлох АШБ-гүй байна.

2.2. Эрсдэл: Төсвийн хөрөнгийг зориулалт бусаар зарцуулах,

2.3. Өгсөн зөвлөмж: Нягтлан бодох бүртгэлийн 13 дугаар зүйлийн 13.6-д "Анхан шатны баримтын үнэн зөвийг түүнийг үйлдсэн, зөвшөөрсөн, шалгаж хүлээн авсан ажилтан хариуцна", 13-д "Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно" гэсэн заалтыг мөрдөн ажиллах

2.4. Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар: Хүлээн зөвшөөрсөн.

3***. Зардлын данстай холбоотой асуудал***

3.*1. Илрүүлэлт:* Тайлант онд 2343.4 мянган төгрөгийн шатахуун худалдан авч зарцуулсан, жолоочийн тооцоог бүрэн бодоогүй, дотоод хяналт хэрэгжүүлээгүй, эд хариуцагчийн тайлан гаргаагүй.

3.2. Эрсдэл: Тайлан буруу илэрхийлэгдэх, дотоод хяналт хэрэгжүүлээгүй байх.

3.*3. Өгсөн зөвлөмж: Төсвийн тухай хуулийн 16.5.1-д “төсвийн байгууллагын өдөр тутмын үйл ажиллагааг удирдах”, Нягтлан бодох бүртгэлийн 13 дугаар зүйлийн 13.6-д "Анхан шатны баримтын үнэн зөвийг түүнийг үйлдсэн, зөвшөөрсөн, шалгаж хүлээн авсан ажилтан хариуцна", 13-д "Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно"* гэсэн заалтуудыг мөрдөх, эд хариуцагчийн тайлан гаргаж хэвших

3*.4. Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар:* Хүлээн зөвшөөрсөн

4***. Тооллого хийхтэй холбоотой асуудал***

4.1. Илрүүлэлт: Тайлант оны эцэст байгууллагын хөрөнгө, бараа материалд тооллого хийсэн талаар мэдээллийг ирүүлээгүй, ирүүлсэн материал нь 2019 оны 9 дүгээр сарын 10-ны А/63 тоот тушаал тооллого хийсэн тухай холбогдох баримтууд ирүүлсэн, 2020 онд тооллого хийснийг нотлох баримтгүй байна.
4.2. Эрсдэл: Тооллого хийгээгүй байх, үр дүнгүй хийгдсэн байх

4.3. Өгсөн зөвлөмж: Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.1-д "Хөрөнгө, төлбөр тооцооны тооллого хийх зохион байгуулалтын асуудлыг аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага, ерөнхий нягтлан бодогч нар хариуцна", 12.2.1-д "жилийн санхүүгийн тайлан гаргахын өмнө", Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 70 дугаар зүйлийн 70.2-д " түүхий эд, материал, түлш, сэлбэг хэрэгсэл, бэлэн бүтээгдэхүүн, бараа, сав, баглаа боодлын тооллогыг жилд 2 удаа /6 дугаар сарын 1, 12 дугаар сарын 1-нээс/", 72.4-д "комиссын хурлаар тооллогын үр дүнг хэлэлцэж, тооллогын бүртгэлийг баталгаажуулж, холбогдох акт, материалын хамт ерөнхий нягтлан бодогчид тусгай жагсаалтаар шилжүүлэн өгөх;, 73.2-д "Байгууллагын нягтлан бодогч нь үндсэн хөрөнгө, бараа материал, үнэ бүхий зүйлийн тооллогоор бэлэн байсан үлдэгдэл, гарсан зөрүүг тооллогын акт материал батлагдсанаас хойш 5 хоногийн дотор нягтлан бодох бүртгэлд тусгаж дансны үлдэгдлийг тулган шалгана" гэсэн заалтуудыг мөрдөх, хөрөнгийн тооллогыг хагас бүтэн жилээр хийж, үр дүнг тооцон ажиллах

4.4. Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар: Хүлээн зөвшөөрсөн

5.***Шилэн данстай холбоотой асуудал***

5.1. Илрүүлэлт: Сар бүрийн төсвийн гүйцэтгэлийн хэмнэлт, хэтрэлтийн тайлбар, шалтгааныг бичээгүй, 5 сая төгрөгөөс дээш орлогын ажил гүйлгээ санхүүжилтийг мэдээгүй, 1.2 дугаар сард төлсөн халаалтын зардлын ажил гүйлгээг мэдээлээгүй, 2019 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан, аудитын тайлан, дүгнэлтийг мэдээлээгүй байршуулаагүй байна.

5.2. Эрсдэл: Мэдээллийг ил тод нээлттэй мэдээлэхгүй байх, хуулийн заалтуудыг мөрдөөгүй байх

5.3. Өгсөн зөвлөмж: Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1.5.төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн төсвийн багцад хийсэн аудитын дүгнэлтийг бүрэн эхээр нь тухайн жилийн 04 дүгээр сарын 25-ны өдрийн дотор, аудитын тайлан, дүгнэлтэд тусгагдсан асуудлаар авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээг тухайн жилийн 07 дугаар сарын 01-ний өдрийн дотор;" 6.1.6-д "төсвийн хэмнэлт, хэтрэлт, түүний шалтгааны тайлбарыг улирал бүр", 6.4.5-д "цалингийн зардлаас бусад 5 сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлого, зарлагын мөнгөн гүйлгээг гүйлгээ тус бүрээр, гүйлгээний агуулга, хүлээн авагчийн нэр" гэсэн заалтуудыг мөрдөх, мэдээллийг тухай бүр мэдээлж хэвших.

5.4. Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар: Хүлээн зөвшөөрсөн

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2021 оны 5 дугаар сарын 25-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

5. АУДИТААР ИЛЭРСЭН АЛДАА, ЗӨРЧЛИЙН ЖАГСААЛТ

Огноо:	Аудитын нэр:		Аудитын код:
2021		***Чандмань сумын сургуулийн* 2020 *оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудит***	ХОА-2021/63/СТА-ТШЗ

Шалгагдсан байгууллагын нэр: **Чандмань сумын сургууль** Мянган төгрөгөөр

№	Алдаа, зөрчлийн товч утга	Мөнгөн дүн	Аудитын байгууллагаас гаргасан шийдэл	Алдаа, зөрчилтэй асуудал гаргасан албан тушаалтны	
			Нэр	Албан тушаал	Овог нэр
	1	2	3	4	5
1	Цалингийн зардлаас багш ажилчдад түлээ нүүрсний хөнгөлөлт олгохдоо шимтгэл суутгаагүй, ажил олгогчоос төлөх шимтгэлийг төлөөгүй, Даатгалын тайланд тусгаагүй орхигдуулсан	6124.8	Төлбөрийн акт		
2	Эд хариуцагч нь хүлээн аваагүй материалын үнэ төлсөн, нягтлан бодогчийн дансаар дамжуулан түлээ нүүрсний мөнгө олгохдоо захирлын данс руу шатахууны үнэ, 5045355194 тоот данс руу сойз ариутгагчийн үнийг давхардуулан олгосон	2121.1	Төлбөрийн акт		
3	Өмнөх онд их хэмжээгээр нөөцөлсөн хүнсний материалыг багш ажилчдад олгож авлагаар бүртгэхдээ холбогдох дансны бичилтийг буруу хийсэн	2732.7	Залруулга хийх		
4	ХХОАТ-ын тооцооны авлагыг цалингийн зардал руу хааж тайланд тусгасан	1963.8	Залруулга хийх		
5	Тайлант оны үр дүн, өмнөх үеийн үр зөрүүтэй илэрхийлсэн	1625.0	Залруулга хийх		
6	Акталсан хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдэл дансны бичилтийг орхигдуулсан	306.9	Залруулга хийх		
7	Цалингийн зардлаас багш ажилчдад түлээ нүүрсний хөнгөлөлт олгохдоо Төрийн албаны цалингийн нэгдсэн системээр дамжуулан олгоогүй шууд арилжааны банкаар дамжуулан олгосон, тушаал шийдвэр нь хүчингүй болсон Сангийн сайдын тушаалын заалтаар олгосон, хамт олны хурлын шийдвэргүй олгосон, Ковид-19 цар тахалтай холбоотой шатахуун, бараа материал худалдан авахад 3902.7 мянган төгрөгийн ажил гүйлгээг гаргасан боловч бодитоор зарцуулсныг нотлох боломжгүй	29422.7	Албан шаардлага өгөх	Сургуулийн захирал , нягтлан бодогч	Ш.Пүрэвдамба, Н.Болор-Эрдэнэ
8	Дотуур байрны хүүхдийн хоол хүнсэнд өмнөх онд авч нөөцөлсөн 247 кг адууны махыг оны эцэст зарлагадсан, багш ажилчдад нэгжийн мөнгө олгосон,	1938.0	Албан шаардлага өгөх		
9	Захирлын тушаалаар эх үрсийн баяр, багш нарын баяраар ахмад багш ажилтан нарын гарын бэлэг бэлтгэх, дотуур байрны 13 сурагчдад хүнс тэжээлийн дэмжлэг үзүүлэх хөрөнгө гаргахдаа тушаалын хавсралтгүй санхүүгийн баримтад хэдэн хэнд олгосныг нотлох анхан шатны баримтгүй	2695.0	Зөвлөмж өгөх		
10	Эд хариуцагчийн тайланг нярав нь гаргаагүй нягтлан бодогч нь санхүүгийн программд шивж тайлан гаргасан, хүнсний бараа материалын тайлан дах үлдэгдэл, зарцуулалтын тооцоог тулгахад анхан шатны баримтууд бүрэн бус хүүхдийн хоол хүнсэнд зарцуулсныг нотлох боломжгүй тодорхой бус,	25585.6	Зөвлөмж өгөх		
11	Тайлант онд 2343.4 мянган төгрөгийн шатахуун худалдан авч зарцуулсан, жолоочийн тооцоог бүрэн бодоогүй, дотоод хяналт хэрэгжүүлээгүй, эд хариуцагчийн тайлан гаргаагүй.	2343.4	Зөвлөмж өгөх		

12	Тайлант оны эцэст байгууллагын хөрөнгө, бараа материалд тооллого хийсэн талаар мэдээллийг ирүүлээгүй, ирүүлсэн материал нь 2019 оны 9 дүгээр сарын 10-ны А/63 тоот тушаал тооллого хийсэн тухай холбогдох баримтууд ирүүлсэн, 2020 онд тооллого хийснийг нотлох баримтгүй байна.	-	Зөвлөмж өгөх		
13	Сар бүрийн төсвийн гүйцэтгэлийн хэмнэлт, хэтрэлтийн тайлбар, шалтгааныг бичээгүй, 5 сая төгрөгөөс дээш орлогын ажил гүйлгээ санхүүжилтийг мэдээгүй, 1.2 дугаар сард төлсөн халаалтын зардал төлсөн ажил гүйлгээг мэдээлээгүй, 2019 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан, аудитын тайлан, дүгнэлтийг мэдээлээгүй	-	Зөвлөмж өгөх		
ДҮН		76859.0			

ХОВД АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР